

ЛІТЕРАТУРА

1. Стрілець С. І. Самостійна робота студентів як реалізація інноваційних процесів у системі освіти України / С. І. Стрілець // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2012. – № 12. – С. 38-41.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 351 с.
3. Паршакова О. Проблеми організації та контролю самостійної роботи студентів у світлі Болонського освітнього процесу / Олена Паршакова // Вища освіта України. – 2010. – № 2. – С. 36–43.
4. Бойко А. М. Інтернаціоналізація освіти: тьюторство, педагогічний супровід самостійної роботи студентів / А. М. Бойко // Європейський вектор української освіти : зб. наук. праць / Полт. обл. рада, Упр-ня освіти і науки Полт. обл. держ. адміністрації, Полт. держ. пед. ун-т імені В.Г. Короленка, Полт. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти імені М.В. Остроградського. – Полтава, 2008. – С. 71–77.

НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФАРМАКОГНОЗІЯ» ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

В.М. Тюкіна , В.В. Берестова

Коледж Національного фармацевтичного університету

В сучасній освіті педагог веде постійний пошук нових форм та методів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, формування їх особистісно-професійних якостей.

Процес забезпечення якісної освіти вимагає від педагога постійної модернізації змісту навчання відповідно до вимог ринку праці, економічних умов, сучасних науково-технічних досягнень. Сучасна освіта потребує різних підходів, які полягають у створенні умов для розвитку творчої особистості, здатної до ефективної самореалізації, творчої праці, навчання протягом життя і збереженню та примноженню національних цінностей.

Метою публікації є висвітлення досвіду навчально-методичного забезпечення дисципліни «Фармакогнозія» як складової якості підготовки майбутніх фармацевтів у Коледжі НФаУ.

Фармакогнозія – одна з практично-професійних навчальних дисциплін у підготовці молодших спеціалістів в області фармації. Її вивчення забезпечує майбутньому фахівцю знання про лікарські рослини, рослинну сировину та продукти рослинного, рідше-тваринного, походження. Це, в свою чергу, сприяє формуванню необхідного світогляду щодо раціонального використання природних рослинних ресурсів, їх охорони та відтворення.

Для покращення засвоєння матеріалу з фармакогнозії та ефективної результативної роботи, викладачами були розроблені й активно використовуються на заняттях наочні посібники: гербарії лікарських рослин, різноманітні колекції зразків лікарської рослинної сировини, рослинних препаратів, ефірних олій, жирних олій, які максимально наближають студентів до сприйняття лікарських рослин в природних умовах.

На практичних заняттях з фармакогнозії студенти працюють з конкретною лікарською рослинною сировиною, а не їх зображенням на плакатах. Для вивчення зовнішніх морфологічних ознак ЛРС їм пропонуються різноманітні способи : візуальний, тактильний, нюховий, для деяких-смаковий. З метою формування вмінь діяти у нестандартних умовах, викладачі дають можливість студенту використовувати для діагностики ЛРС найбільш розвинені здібності.

Вивчення анатомічної будови ЛРС пов'язане з використанням мікроскопу, надає можливість набувати навичок діагностики рослинної сировини за внутрішніми анатомічними ознаками: будовою кристалів оксалату кальцію, крохмальних зерен, наявності слизу, будови волосків, ефірно-олійних залозок. При поєднанні теоретичного матеріалу з практичними навичками діагностики рослин значно посилюється зацікавленість лікарськими рослинами. Після таких занять, лікувальні можливості рослин, у поєднанні з візуальною інформацією, носять для студентів вже не абстрактну, а конкретну інформацію. Значно покращується засвоєння матеріалу з дисципліни, коли наприкінці проходження певної теми, на практичних заняттях проводиться підсумкова дидактична гра або мозковий штурм, які охоплюють основні питання з теми та активізують їх пізнавальну діяльність.

Експериментально встановлено, що під час дидактичної гри у студентів активізується мислення і ступінь засвоєння навчального матеріалу становить близько 90%. Навчальна діяльність набуває риси цікавості і захоплення, що стимулює зацікавленість в кінцевому результаті.

Застосовують метод вирішення проблемних ситуацій (метод кейс – study), який полягає у використанні конкретних випадків, безпосередньо пов'язаних з їх професійною діяльністю та використанням отриманих знань з фармакогнозії на робочих місцях (наприклад, в аптеці).

Для його реалізації складені ситуаційні завдання, які супроводжуються мультимедійними презентаціями, де звучить проблема і візуально показані дії фармацевта для її вирішення. Правильність дій, студенти оцінюють самостійно, після чого викладач корегує їх відповіді та направляє у правильне русло. Цінність кейс-методу полягає в тому, що він одночасно відображає не тільки практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, які необхідні для вирішення цієї проблеми, а також вдало поєднує навчальну, аналітичну і виховну діяльність, що безумовно є ефективним в реалізації сучасних завдань системи освіти. Використання різних інтерактивних методів можливе завдяки якісному навчально-методичному забезпеченню дисципліни.

Відомо, що сучасна освіта не можлива без інформаційних технологій, тому лекційні заняття з фармакогнозії забезпечені мультимедійним супроводом: презентації, відеоролики про рослинний світ тощо.

Це значно оптимізує процес навчання, спонукає студента мислити логічно, перспективно, об'ємно.

Інформаційно-комунікаційні технології використовуються не тільки для викладання теоретичного матеріалу, а й на практичних заняттях при вивченні та закріпленні матеріалу, для контролю знань, навичок, вмінь. Використання інформаційних технологій значно активізують пізнавальну активність майбутніх фармацевтів, підвищують якість знань та заставляють логічно мислити, використовуючи навчальний матеріал.

Слід зазначити, що формування фахових компетентностей майбутніх фармацевтів відбувається через упровадження інтерактивного навчання. Інтерактивне навчання – це діалогове навчання, під час якого відбувається взаємодія учасників освітнього процесу з метою взаєморозуміння, спільного розв'язання навчальних завдань, розвитку особистісних якостей студента. Під час такого навчання взаємодія між студентом та викладачем має суб'єкт-

суб'єктний характер, при цьому викладач лише керує розумовою діяльністю студентів, спрямовує її та допомагає дійти певних висновків. Одним із інтерактивних методів, який використовується при вивченні нових та закріпленні вивчених тем дисципліни фармакогнозія є метод обміну інформацією. Студенти отримують завдання по пошуку і підбору наукової літератури з певної теми. Вони обмірковують план вивчення свого конкретного питання, готують свій виступ, використовуючи при цьому Інтернет, підручники, посібники. Завданням викладача є якісна організація обміну знаннями, які студенти здобули при роботі з науковою літературою та інтернетом, відфільтрування нової, актуальної, істотної інформації, необхідної для подальшого професійного розвитку особистості.

При вивченні дисципліни значна увага приділяється навчально-методичному забезпеченню самостійної роботи студентів. Завдання самостійної роботи надаються у робочих журналах, які потім перевіряються викладачем. Для активізації самостійної роботи студентів викладачами коледжу розроблені початкові посібники: «Посібник для практичних занять з фармакогнозії», «Фармакогнозія у таблицях», «Перелік лікарських рослинних препаратів, зареєстрованих в Україні», «Атлас лікарських препаратів рослинного походження».

Позааудиторна робота формує у студентів потребу у постійному поповненню знань, активізує індивідуальні творчі здібності, поживляє зацікавленість студентів до вивчення програмного матеріалу.

Педагогічний професіоналізм викладачів циклової комісії складається не тільки з професійної майстерності, а і забезпечує педагогічний вплив та співтворчість зі студентами. Результатами такої взаємодії є творча пошукова гурткова робота, участь у студентських науково-практичних конференціях, конкурсах фахової майстерності. Теми гурткової роботи, які студенти обирають самостійно, стимулюють пошукову діяльність, активізують зацікавленість до більш поглибленого пізнання рослинного світу. Кращі дослідницькі роботи гуртківці представляють на студентських науково-практичних конференціях. Гурткова робота дає відчутний ефект у питаннях підготовки спеціалістів сучасного рівня і розглядається як важливий елемент технології «активного навчання».

Важливе місце у формуванні майбутнього спеціаліста набуває фармакогностична практика, перевага якої полягає в тому, що вона відкриває

широкі можливості вивчення рослин в їх природному оточенні, бо проходить безпосередньо на базах ботанічних садів Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна, фармакопейних ділянках Національного фармацевтичного університету.

Студенти на практиці не пасивні спостерігачі, а активні учасники. Вони готують гербарії лікарських рослин, проводять заготівлю лікарської рослинної сировини з урахуванням природоохоронних заходів, вивчають асортимент лікарських рослин, що культивуються та основні агротехнічні умови їх вирощування. При вивченні рослин в природних умовах на базах практики студентам подається інформація не тільки про ботанічні особливості кожної рослини, але і про основні біологічно-активні сполуки, їх лікувальні властивості, що дійшли до нас з давніх часів та про сучасні препарати на основі рослинної сировини. Це максимально наближає студентів до їх практичної діяльності в аптечній мережі у подальшому.

Таким чином, практична підготовка спеціалістів фармації по фармакогнозії має велике значення у формуванні фахових компетентностей майбутнього спеціаліста і педагогічний досвід викладачів коледжу направлений саме на володіння мистецтвом спілкування зі студентами, вміння керувати їх увагою, здатність зацікавити дисципліною та довести важливість отриманих знань для їх професійної діяльності.

ІНТЕГРОВАНІ ЗАНЯТТЯ ЯК ВИД НЕСТАНДАРТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ФОРМИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

О. В. Халіман

Коледж Національного фармацевтичного університету

Пошук шляхів активізації пізнавальних процесів студентів на заняттях та при підготовці до них зумовлює застосування численних традиційних та нових форм, що сприяють урізноманітненню діяльності й відповідно викликають інтерес до неї.

У курсі української літератури з огляду на обмеженість навчального часу на вивчення творчості окремих письменників найбільш доречною є організація